

CUKROWAĆ (37) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf cukrować (6). ◇ *praes 1 sg* cukruję (1). ◇ *2 sg* cukrujesz (2). ◇ *3 sg* cukruje (12). ◇ *3 pl* cukrują (7). ◇ *praet 2 sg m* -ś cukrował (1). ◇ *2 sg n* cukrowało (1). ◇ *3 pl m pers* cukrowali (1). ◇ *imp 2 sg* cukruj (2). ◇ *con 2 sg m* byś cukrował (1). ◇ *3 pl m pers* by cukrowali (1). ◇ *impers praet* cukrowano (1). ◇ *part praes act* cukrując (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Słodzić, przyprawiać cukrem; saccharo condire Cn [co] (3)*: Niefmączne to potrawy gdzye ich nie cukruią. *RejWiz* 92v; Tákże Ofieł polewki byś ią y cukrował/ Będzye wolał dáleko ábyś mu zgonin dał. *RejWiz* 105v; *RejZwierc* 98.

2. *Dopatrywać się dobrych stron, zachwalać, przyozdabiać; colorare, exornare, praetendere rationem turpitudini Cn (34)*:

cukrować kogo, co (17): Wálzé nędze bełpieczną niewinność cukruie *ZawJeft* 39; Bo niewie człowiek kiedy co ma iáko to ímákuie/ áż dopiero gdy to ítráci/ toż to cukruie. *GostGosp* 5; *GrabowSet* Y2; *CzahTr* D; *SzarcRyt* A2v. *Cf* *cukrować co komu; co kim, czym; co w kim, w czym.*

cukrować kogo, co komu (8): Náucżze mnie W. M. pánie Kriški tego/ iáko ítáry człowiek [...] ku tey ízczęśliwey miłości/ kthorás nam w. m. trożkę przed tym thák bárzo czukrował/ przyść ma. *Górndworz* L14v; *RejZwierc* 256; *LatHar* 284; *SzarcRyt* B2. *Cf* *Zwrot.*

cukrować kogo, co kim, czym (5): Niechcę ich nic cukrować/ ich przodki zacnemi *RejZwierc* 55; *RejZwierc* 256; ácz w pracy vmiera/ Niedba: nádzieią zyłku/ pot/ cukruie. *GrabowSet* V3; *LatHar* 284; Ciebie ia zówżze ízánuię/ Tobą íobie świát cukruię. *CzahTr* [D2].

cukrować kogo, co w kim, w czym (2): *RejZwierc* 91; Ten żonę Hektorowę íobie obiecuie/ Ow zásię Helenowę w íercu íwym cukruie. *Górntroas* 11.

Zwrot: »sobie cukrować« (4): *Górndworz* M8; *RejZwierc* 141v; Gdyż śmierć wżyftkie^{mv} złemu koniec/ náco pátrząc pogány/ ták íobie śmierć cukrowály *BiałKaz* B4v; *CzahTr* [D2].

Szereg: »cukrować a farbować« [*szyk 1 : 1*] (2): Gdyż on nam wola fwą nadobnemi fłowy cukrować á farbować raczy/ á nas zówżdy lálkáwie vpominác raczy iáko miłofierny páłterz owieczki íwoie *RejZwierc* 256, 141v.

a. *Przyozdabiać, stwarzać dobre pozory (o rzeczach złych) (17)*: tám koždy inák naidzie/ á niífli thu cukruiełz *KrowObr* 52.

cukrować co (15): *KrowObr* 178; *RejZwierc* 135v; *RejZwierc* 83v; *ZawJeft* 46; PAnie/ ktoż w gmáchách twoich/ ma miełzkánie? [...] Ten/ co ná íercu íwym/ prawdę piáłtuie/ Ani íęzykiem złych fałżow cukruie *GrabowSet* H3v; *SiebRozmyśl* Mv; Ale iáko widżimy/ ízátan nie ípi: ten íercá ludzkie truie: ten mowkę cukruie *KlonWor ded* **2v. *Cf* *cukrować co komu.*

cukrować co komu (8): *RejWiz* 65v; Bo iáko gęłte Mízice nagle cię obliędą Rołkofzi íwiata tego/ i odwodzić będą Twoje ílachtetne íerce od zabaw ucżciwych/ Cukruiąc ci na zdradzie ímak rzeczý zelżiwych. *KochSat* B4; *HistLan* Fv; *KochPs* 73; *CzechEp* [413]; Vwáża pilno: z żołcią być zmiéłżano Obaczy/ co mu przedtym cukrowano. *ZawJeft* 25; Bo cukruy ty íobie iáko chcełz pijańłtwo/ zówżdy ie przedsię mierności naydżiełz przeciwné. *KochPij* C3v, Cv.

cukrować czym (5): KrowObr 178; Tájéć téż tá cukruie łwymy póstawámi/ Lecż wńędy gorzki piołyn pod iey potráwámi. RejWiz 28; RejZwierc 83v; CzechEp [413]; GrabowSet H3v.

Szereg: »barwić, maścić i cukrować« (1): Dármo tełz tę offiárę Mfzárłką przed próstymy ludzmi/ łłowy łmyłłonymy bárwiłz/ máściłz/ y cukruiełz KrowObr 178.

Synonimy: 1. słodzić; 2. farbować, piękrzyć, zalecać, zdobić; a. barwić, maścić.

Formacje pochodne: ocukrować, pocukrować, przycukrować, ucukrować, zacukrować; pocukrzyć.

Cf CUKROWANIE, CUKROWANY

MM